

MENŠINOVÉ SKUPINY

Mgr. Andrea Preissová Krejčí, Ph.D.

Jak uspět v tomto předmětu?

- Ukončení 2024: Předmět je ukončen kombinovanou formou, tj.: 1) v seminářích aktivní účastí a pravidelným odevzdáváním zadaných úkolů a
- 2) písemným ověřením znalostí formou závěrečného testu (vždy).
- **2024 - Zkouška - formou písemného testu ověřující znalosti.**
- Téma: vývoj a současné problémy soc. práce s menšinami a migranty je zpracováno ve studijních oporách:
- Preissová Krejčí, Andrea: **Menšinové skupiny.** Opava 2020.
- Preissová Krejčí, Andrea: **Multikulturní výchova.** Opava 2021.

Rozsah a způsob zakončení

- UPPVIP044 **Menšinové kultury**
- Fakulta veřejných politik v Opavě
- léto 2024
- Rozsah
- 1/1/0. 4 kr. Ukončení: zk.
- 8/0/0. Přednáška 8 HOD/SEM. 4 kr. Ukončení: zk.
- UPPVMP037 **Multikulturní výchova**
- Fakulta veřejných politik v Opavě
- léto 2024
- Rozsah
- 13/0/0. 2 kr. Ukončení: z.
- 10/0/0. 2 kr. Ukončení: z.
- UVSRPCP034 **Sociální práce s menšinami a migranty je nahrazen:**
- UVSSPUP022 **Menšinové skupiny**
- Fakulta veřejných politik v Opavě
- léto 2024
- Rozsah
- 1/1/0. 4 kr. Ukončení: z.
- 10př/sem. 4 kr. Ukončení: z.

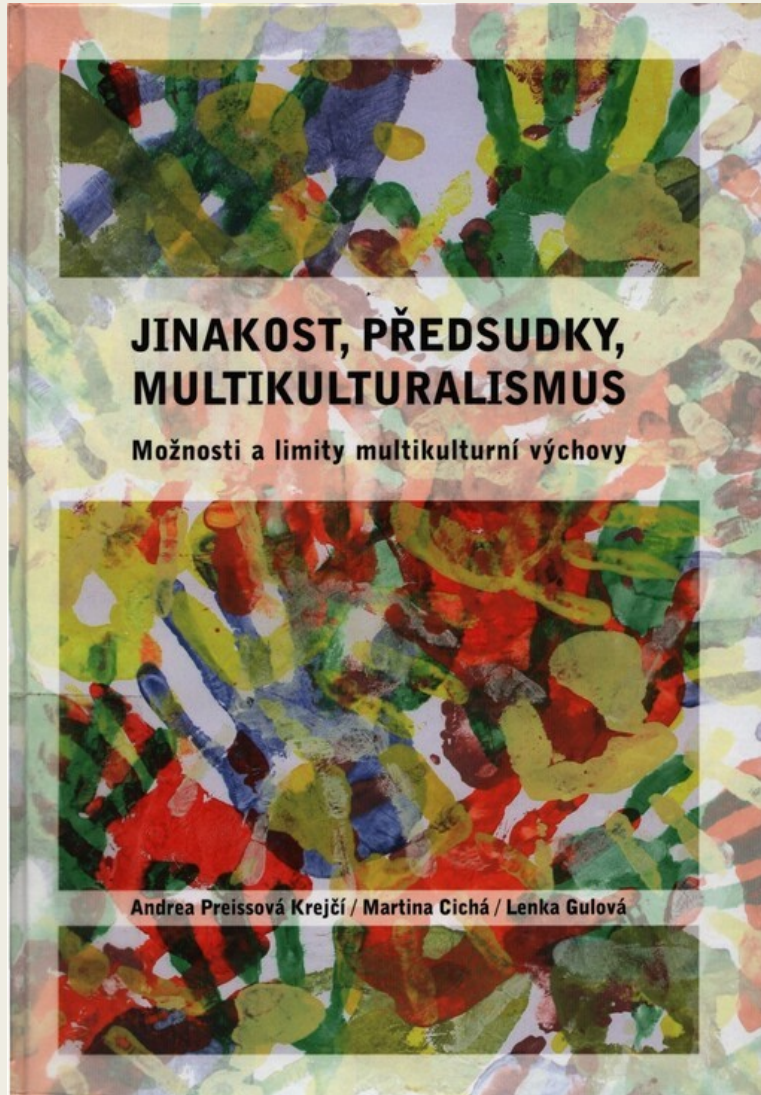
Literatura:

- PASTRŇÁK, R. **Sociální práce s menšinami a migranty**. Opava: Optys, 2008. ISBN 978-80-85819-69-4.
- KOLEKTIV AUTORŮ (Dvořáková, J., Hervertová, V., Horská, J., Mourečková, H.). **Metody sociální práce s imigranty, azylanty a jejich dětmi**. Triton 2007. ISBN 978-80-7387-097-3.
- ŠIŠKOVÁ, T. (ed.). *Výchova k toleranci a proti rasismu: zdroje a formy rasismu a netolerance: informace o národnostních menšinách: hry a cvičení pro žáky a studenty*. Praha: Portál, 2008. ISBN 9788073671822.
- TESAŘ, F. *Etnické konflikty*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-097-9.
- MATOUŠEK, Oldřich a kol. *Základy sociální práce*. Vyd. 3. Praha: Portál, 2012. 309 s. ISBN 978-80-262-0211-0. (**kapitola: L. Musil a P. Navrátil: Přístupy k práci s menšinami, s. 267-293**).

TOMEŠ, Igor. *Obory sociální politiky*. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-868-5.
(kapitola: **Podpora národnostním menšinám a migrantům, s. 297-340**).

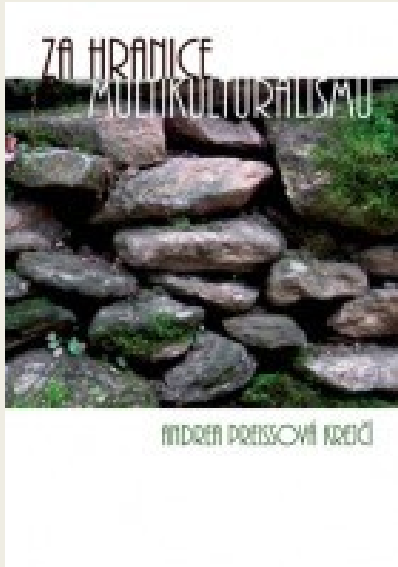
MATOUŠEK, Oldřich a kol. *Sociální služby*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-310-9.
(**kapitoly: Služby pro etnické menšiny, s. 92-95; Služby pro uprchlíky, s. 95-96**).

TOMEŠ, Igor. *Úvod do teorie a metodologie sociální politiky*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-680-3. (**kapitola: Sociální ochrana menšin, etnik a migrantů, s. 303-312**).

Literatura

- PREISSOVÁ KREJČÍ, A. **Za hranice multikulturalismu**. Olomouc: Univerzita Palackého, 2016.
- PREISSOVÁ KREJČÍ, A. **Multikulturalismus - ztracené paradigma?** Olomouc: Univerzita Palackého, 2014.
- PREISSOVÁ KREJČÍ, A. - CICHÁ, M. - GULOVÁ, L. **Jinakost, předsudky, multikulturalismus**. Olomouc: Univerzita Palackého, 2012.
- PREISSOVÁ, Andrea. *Sociální exkluze v multikulturních společnostech: komparace současné situace v České republice a v Mexiku*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. 191 s. ISBN 978-80-244-3648-7.
- PREISSOVÁ, Andrea, ed. a ŠOTOLA, Jaroslav, ed. **Metodika pro realizaci multikulturní výchovy formou zážitkové pedagogiky**. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2012. 246 s. ISBN 978-80-244-3140-6.
- HIRT, T. **Svět podle multikulturalismu**. In HIRT, T. - JAKOUBEK, M. a kol. *Soudobé spory o multikulturalismus a politiku identit*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2005.
- MOREE, D. **Základy interkulturního soužití**. Praha: Portál, 2015.

Dostupnost

- https://www.vydavatelstviupol.cz/cz/results,1-20?keyword=Preissov%C3%A1+%26amp;limitstart=0&option=com_virtuemart&view=category&virtuemart_category_id=0
- Preissová Krejčí, A. **Menšinové skupiny**, Distanční studijní text, druhé doplněné vydání, Opava 2023.
- Dále: **Otevřené časopisy** (open access časopisy), což jsou vědecké a odborné časopisy volně dostupné na základě tzv. "[otevřeného přístupu](#)" (Open Access):

Publikace odpovídající tématu volně ke stažení:

Pedagogická orientace

- Dostupné na www:
- <https://journals.muni.cz/pedor/article/view/6453>

Paidagogos

- Dostupné na www: <http://www.paidagogos.net/issues/2016/1/article.php?id=5>

AntropoWebzin

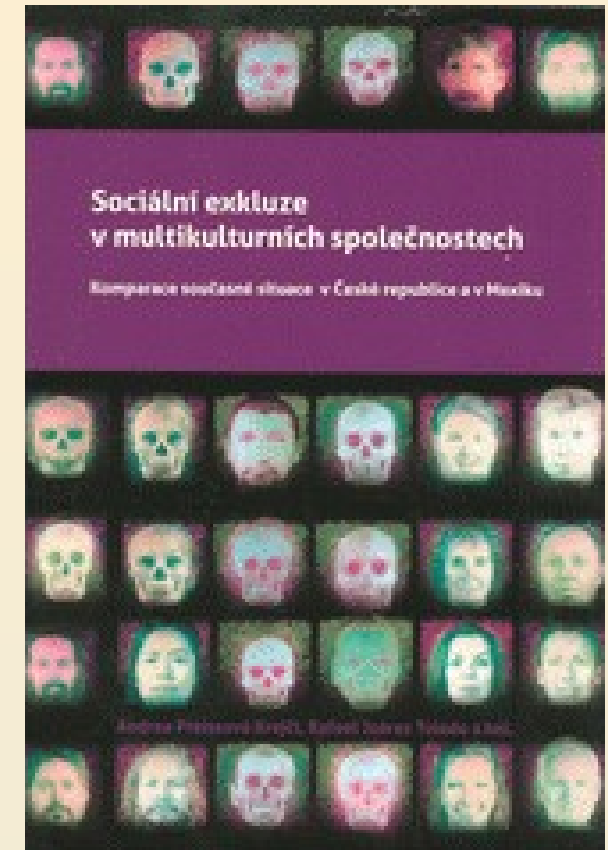
- Dostupné na www:
- <http://www.antropoweb.cz/webzin/index.php/webzin/article/view/224>

Studia Paedagogica

- Dostupné na www:
- <http://www.phil.muni.cz/journals/index.php/studia-paedagogica/article/view/1545>
- [Trauma dětských válečných uprchlíků z Ukrajiny v kontextu vzdělávání | Studia paedagogica \(muni.cz\)](#)

Sociální pedagogika

- Dostupné na www:
- http://soced.cz/wp-content/uploads/2014/11/STUDIE_Limity-%C4%8Desk%C3%A9ho-pojet%C3%AD-multikulturn%C3%AD-v%C3%BDchov_FINAL.pdf

Menšiny - jednotlivé etnické a národnostní menšiny v ČR

- <https://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/rnm/mensiny/narodnostni-mensiny-15935/>
- [Národnostní menšiny | Vláda ČR \(gov.cz\)](#)
- Menšiny a marginalizované skupiny
- Klíčová slova: menšina, etnická menšina, národnostní menšina, sociální exkluze, marginalizace

Metodika pro realizaci multikulturní výchovy formou zážitkové pedagogiky

Andrea Preissová Krejčí / Jaroslav Šotola (eds.)

„Co si představujete pod pojmem menšina?“

- Pod pojmem menšina si můžeme představit nejenom komunitu Vietnamců, Romů, Řeků, Slováků, ale také osoby handicapové, sociálně slabé, seniory, drogově závislé, bezdomovce, náboženské skupiny a mnohé další.
- Etnické menšiny jsou obecně složeny z jednotlivců spojených dohromady různými vazbami – původem, národností, kulturou, náboženstvím ad.
- Národnostní menšinou označuje takové menšiny, jejichž příslušníci se začnou považovat za součást národa, který žije za hranicemi státu, v němž tvoří menšinu. Jejich jazyk byl kodifikován na půdě onoho „mateřského národa“, jehož kulturu přijímají a sdílejí...

Národnostní menšiny

Vymezení pojmu národnostní menšina a příslušník národnostní menšiny stanoví zákon 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Konkrétně § 2 zní:

Národnostní menšina je společenství občanů České republiky žijících na území současné České republiky, kteří se odlišují od ostatních občanů zpravidla společným etnickým původem, jazykem, kulturou a tradicemi, tvoří početní menšinu obyvatelstva a zároveň projevují vůli být považováni za národnostní menšinu za účelem společného úsilí o zachování a rozvoj vlastní svébytnosti, jazyka a kultury a zároveň za účelem vyjádření a ochrany zájmů jejich společenství, které se historicky utvořilo.

Příslušníkem národnostní menšiny je občan České republiky, který se hlásí k jiné než české národnosti a projevuje přání být považován za příslušníka národnostní menšiny spolu s dalšími, kteří se hlásí ke stejné národnosti.

Počty obyvatel Česka podle národností:

- <https://www.czso.cz/staticke/data/2000013/CR/SPCR152.pdf>
- souhrnná tabulka;

<https://www.czso.cz/documents/10180/20551765/170223-14.pdf>
- **analýza: Národnostní struktura obyvatel.**

Něco jiného pak jsou počty cizinců, které jsou aktualizovány každý rok, viz:

<https://www.czso.cz/csu/cizinci/cizinci-pocet-cizincu>

Tady jsou informace k zákonu o státním občanství ČR:

[https://www.mvcr.cz/clanek/informace-k-novemu-zakonu-o-statnim-obcanstvi-cr.aspx?](https://www.mvcr.cz/clanek/informace-k-novemu-zakonu-o-statnim-obcanstvi-cr.aspx?fbclid=IwAR3IEEOwUTf1Ws0XTGh7_2x_AaQp8wU3z-15Ug4lGWFP1YiduXdSUMR1x6M)

fbclid=IwAR3IEEOwUTf1Ws0XTGh7_2x_AaQp8wU3z-15Ug4lGWFP1YiduXdSUMR1x6M

- **uvádí se tam, že "Dne 1. 1. 2014 nabyde účinnosti zákon č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky)", který mj. plně opouští princip jediného státního občanství a naopak se zcela přiklání k možnosti existence dvojího (či vícero) státního občanství.**

a k nabývání občanství nějaké statistické informace zde:
https://www.czso.cz/csu/cizinci/2-ciz_nabyvani_obcanstvi.

Tabulka č. 1 - Obyvatelstvo Česka podle vybraných národností (sčítání lidu, domů a bytů v roce 2021)

národnostní menšina	jedna národnost	v kombinaci s druhou národností	celkem
běloruská	4 030	1 099	5 129
bulharská	6 073	1 606	7 679
chorvatská	1 167	1 247	2 414
maďarská	5 969	5 284	11 253
německá	9 128	15 504	24 632
polská	26 802	11 416	38 218
romská	4 458	17 233	21 691
rusínská	608	1 296	1 904
ruská	25 296	9 210	34 506
řecká	2 069	2 008	4 077
slovenská	96 041	66 537	162 578
srbská	2 914	1 187	4 101
ukrajinská	78 068	14 824	92 892
vietnamská	31 469	7 254	38 723

Tabulka č. 1 - Obyvatelstvo Česka podle vybraných národností (sčítání lidu, domů a bytů v roce 2021)

národnostní menšina	jedna národnost	v kombinaci s druhou národností	celkem
běloruská	4 030	1 099	5 129
bulharská	6 073	1 606	7 679
chorvatská	1 167	1 247	2 414
maďarská	5 969	5 284	11 253
německá	9 128	15 504	24 632
polská	26 802	11 416	38 218
romská	4 458	17 233	21 691
rusínská	608	1 296	1 904
ruská	25 296	9 210	34 506
řecká	2 069	2 008	4 077
slovenská	96 041	66 537	162 578
srbská	2 914	1 187	4 101
ukrajinská	78 068	14 824	92 892
vietnamská	31 469	7 254	38 723

V současnosti jsou uznanými národnostními menšinami v ČR tyto:

- **Bulhaři, Chorvati, Maďaři, Němci, Poláci, Slováci, Srbové, Romové, Rusíni, Rusové, Řekové, Ukrajinci, Vietnamci, Bělorusové.**
- Status národnostní menšiny komunitám umožňuje více rozvíjet jejich kulturu, tradice a především jazyk. Menšiny musí splňovat dvě základní podmínky: jejich komunity musí v českých zemích historicky působit (přesná doba není stanovena), a mít dostatečný počet příslušníků s českým občanstvím (rovněž není upřesněn). Zařazení národnostní menšiny mezi uznané navrhuje Rada vlády pro národnostní menšiny a schvaluje vláda ČR (Jiříčka, Žilková, 2013).
- **Rada vlády pro národnostní menšiny** (dále jen „Rada“) je stálým poradním a iniciativním orgánem vlády České republiky pro otázky týkající se národnostních menšin a jejich příslušníků (Vláda ČR, 2009–2020a).
- [Vyrocni-zprava-o-cinnosti-Rady-vlady-pro-narodnostni-mensiny-v-roce-2022.pdf \(gov.cz\)](#)
- Mimo tuto Radu se menšinovou problematikou zabývá **také Rada vlády pro záležitosti romské menšiny**, tato je také stálým poradním a

Národnostní menšiny

- Vymezení pojmu národnostní menšina a příslušník národnostní menšiny stanoví zákon 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Konkrétně § 2 zní:
- *Národnostní menšina je společenství občanů České republiky žijících na území současné České republiky, kteří se odlišují od ostatních občanů zpravidla společným etnickým původem, jazykem, kulturou a tradicemi, tvoří početní menšinu obyvatelstva a zároveň projevují vůli být považováni za národnostní menšinu za účelem společného úsilí o zachování a rozvoj vlastní svébytnosti, jazyka a kultury a zároveň za účelem vyjádření a ochrany zájmů jejich společenství, které se historicky utvořilo.*
- Příslušníkem národnostní menšiny je občan České republiky, který se hlásí k jiné než české národnosti a projevuje přání být považován za příslušníka národnostní menšiny spolu s dalšími, kteří se hlásí ke stejné národnosti.

Cizinci

- Jinou skupinou (také termínově vymezenou) jsou **cizí státní příslušníci, tj. cizinci.**

K 30. červnu **2023** bylo na území ČR registrováno celkem **1 036 798 osob cizí státní příslušnosti**, z toho **344 398 na základě oprávnění k přechodnému pobytu, 342 186 na základě oprávnění k trvalému pobytu a 350 214 na základě (aktivní) registrace dočasné ochrany.** V tomto počtu mírně převažují ti, kteří v ČR mají trvalý pobyt, nad těmi, kteří zde žijí přechodně. Nejvíce cizinců žije v Praze a to zhruba 206 tisíc, na druhém místě je pak okres Brno-město s téměř 32 tisíci cizinci, třetí místo zaujímá Plzeň-město s 18 tisíci cizinci. Podle aktuálních údajů Ministerstva vnitra je u nás nejvíce Ukrajinců (téměř 135 tisíc), Slováků (117 tisíc), Vietnamců (61 tisíc), Rusů (38 tisíc). Následují Poláci a Němci, kterých u nás žije shodně po 21 tisících (srov. Český statistický úřad, 2020).

- **Pozor, nezaměňujeme tedy příslušníky národnostních menšin a cizí státní příslušníky, byť se mohou hlásit ke stejné národnosti.**
- **Čtvrtletní zpráva o migraci za II. čtvrtletí 2023:**
[Čtvrtletní zpráva o migraci za II. čtvrtletí 2023 - Ministerstvo vnitra České republiky \(mvcr.cz\)](#)
, cit. 30. 8. 2023).
- [Čtvrtletní zpráva o migraci - IV 2023 \(1\).pdf](#)
- [Cizinci: Počet cizinců v ČR \(2023\)](#)

AKTUÁLNÍ ZPRÁVY O
MIGRACI V RÁMCI ČR

Legální migrace

- K 30. červnu 2023 bylo na území ČR registrováno celkem 1 036 798 osob cizí státní příslušnosti, z toho 344 398 na základě oprávnění k přechodnému pobytu a 342 186 na základě oprávnění k trvalému pobytu a 350 214 na základě registrace dočasné ochrany. Za výrazným nárůstem počtu cizinců na území ČR stojí zejména **vydávání dočasné ochrany** státním příslušníkům Ukrajiny, kteří prchají před válkou ve své zemi. Mezi cizinci pobývajícími legálně na území ČR převažují občané třetích zemí (808 474 osob, tj. 78 %) nad občany členských států EU, EHP a Švýcarska (228 324 osob, tj. 22 %).

MEZINÁRODNÍ OCHRANA

- V období od 1. ledna do 30. června 2023 bylo v České republice evidováno celkem 708 žádostí o mezinárodní ochranu. Nejvíce žádostí o mezinárodní ochranu v tomto období podali státní příslušníci Turecka, a to konkrétně 78 žádostí. Dalšími v pořadí byli žadatelé z následujících států: Uzbekistánu (74), Vietnamu (74) a Ukrajiny (73).

DOČASNÁ OCHRANA

- Za výrazným nárůstem počtu cizinců na území ČR stojí zejména vydávání dočasné ochrany těm, kteří prchají z důvodu ruské vojenské agrese na Ukrajině. K 30. 6. 2023 bylo v České republice evidováno celkem 349 140 aktivních registrací dočasných ochran. Celkově vydaných dočasných ochran bylo za období od začátku konfliktu (24. 2. 2022) do 2. 7. 2023 celkem 537 350.

Státní příslušnost	Počet	tj. %
Ukrajina	574 447	54 %
Slovensko	119 182	11 %
Vietnam	67 783	6 %
Rusko	40 990	4 %
Rumunsko	20 469	2 %
Polsko	17 837	2 %
Bulharsko	17 907	2 %
Německo	12 719	1 %
Mongolsko	12 664	1 %
Maďarsko	11 117	1 %

Cizinci podle státní příslušnosti **IV.**
2023

zdroj: OAMP, MV

PROBLÉM MIGRAČNÍ
KRIZE VE VZTAHU K
PŘÍLIVU UPRCHLÍKŮ
Z UKRAJINY DO
KRAJIN EU 2022-2023

Migrační krize

■ Dne 24. února 2022 zahájilo Rusko vojenskou agresi vůči Ukrajině. Od té doby uprchly před válkou miliony lidí, kteří hledají útočiště v zemích EU a v Moldavské republice.

■ 4,8 milionu uprchlíků z Ukrajiny se v EU zaregistrovalo k dočasné ochraně nebo v podobném režimu (zdroj: UNHCR, 6. prosince 2022)

■ EU vyjadřuje plnou solidaritu Ukrajině i jejím obyvatelům. V reakci na agresi Ruska prokázala EU jednotu a sílu a poskytla Ukrajině koordinovanou humanitární, politickou, finanční a materiální podporu.

EU přijala na pomoc uprchlíkům konkrétní opatření, mezi něž patří:

- mechanismus dočasné ochrany osob prchajících před válkou,
- uvolnění částky 523 milionů eur na humanitární pomoc,
- poskytnutí podpory v oblasti civilní ochrany pro Ukrajinu, Česko, Moldavsko, Polsko, Slovensko a Úřad OSN pro uprchlíky (UNHCR),
- finanční a technická podpora pro členské státy poskytující útočiště uprchlíkům,
- podpora správy hranic pro země EU a Moldavsko.

Přijímání uprchlíků – Mechanismus dočasné ochrany

- EU dne 4. března 2022 aktivovala směrnici o dočasné ochraně. Cílem je zmírnit tlak na vnitrostátní azylové systémy a umožnit vysídleným osobám požívat harmonizovaných práv v celé EU. Tato práva se týkají:
 - pobytu,
 - přístupu na trh práce a bydlení,
 - lékařské pomoci,
 - sociální pomoci,
 - přístupu dětí ke vzdělávání.
- Dočasná ochrana je krizový mechanismus, který lze aktivovat v případě hromadného přílivu vysídlených osob a který má poskytnout okamžitou kolektivní ochranu vysídleným osobám, jež se nemohou vrátit do své země původu.

Přijímání uprchlíků - Mechanismus dočasné ochrany

- Mechanismus dočasné ochrany byl původně zaveden na jeden rok, ale byl již prodloužen do 4. března 2024. V závislosti na vývoji situace na Ukrajině může být prodloužen o další rok, tedy do března 2025. (Viz: Reakce EU na invazi Ruska na Ukrajinu - Consilium (europa.eu), cit. 30.8. 2023)
- Do škol v 26 členských státech EU a zemích přidružených k Schengenu se zapsalo téměř 775 000 žáků

Podíl zemí EU na počtu aktivních držitelů dočasné ochrany

● Německo	25 %	● Bulharsko	4 %
● Polsko	25 %	● Itálie	4 %
● Česká republika	11 %	● Nizozemsko	3 %
● Španělsko	4 %	● Ostatní	21 %

Zdroj: Eurostat, data k 31. 12. 2022

DOČASNÁ OCHRANA V ČESKÉ REPUBLICĚ

Dne 31. března 2023 skončila elektronická registrace za účelem prodloužení dočasné ochrany, která je udělována osobám prchajícím z Ukrajiny před ruskou vojenskou agresí.

AKTUÁLNÍ STAV K 1. DUBNU 2023

POČET VYDANÝCH DOČASNÝCH OCHRAN OD ZAČÁTKU INVAZE

504 107

(24. 2. 2022 – 1. 4. 2023)

POČET AKTIVNÍCH REGISTRACÍ DOČASNÉ OCHRANY

325 742

(k 1. 4. 2023)

ZASTOUPENÍ PODLE POHLAVÍ A VĚKU¹

ZASTOUPENÍ POHLAVÍ U EKONOMICKY AKTIVNÍCH DRŽITELŮ DOČASNÉ OCHRANY

MUŽI
35 %

ŽENY
65 %

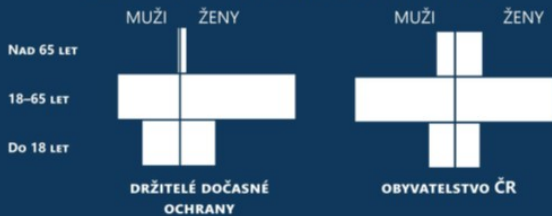
DĚTI
28 %

SENIORI
4 %

ZASTOUPENÍ DĚTÍ A SENIORŮ MEZI VŠEMI DRŽITELI DOČASNÉ OCHRANY

SROVNÁNÍ VĚKOVÉ STRUKTURY S OBYVATELSTVEM ČR

¹Stavová data MV ČR k 1. 4. 2023, ČSÚ 2021

PODÍL DRŽITELŮ DOČASNÉ OCHRANY NA POČTU OBYVATEL V KRAJÍCH²

²Stavová data MV ČR k 1. 4. 2023, ČSÚ 2021

Z celkem 504 107 vydaných dočasných ochranných došlo k zániku více než jedné třetiny z nich. Ve většině případů šlo o osoby, které se vrátily zpět na Ukrajinu.

V 5 % případů byla dočasná ochrana ukončena na vlastní žádost a v 1,5 % případů z důvodu odchodu dané osoby do jiného státu EU.

TOP 5 OKRESŮ S NEJVYŠŠÍM PODÍLEM DRŽITELŮ DOČASNÉ OCHRANY NA POČTU OBYVATEL

- 8,2 % Tachov
- 7,2 % Plzeň-město
- 6,7 % Cheb
- 6,1 % Praha
- 5,5 % Karlovy Vary

Obec Pístitina na Jindřichohradecku byla obcí s nejvyšším podílem držitelů dočasné ochrany v celé ČR.

Dalších 125 obcí má vyšší než 10% podíl držitelů dočasné ochrany na počtu obyvatel.

POČET DRŽITELŮ DOČASNÉ OCHRANY V KRAJÍCH³

KRAJ	POČET
HLAVNÍ MĚSTO PRAHA	79 080 (24 %)
STŘEDOČESKÝ KRAJ	44 445 (14 %)
JIHOMORAVSKÝ KRAJ	32 612 (10 %)
PLZEŇSKÝ KRAJ	27 259 (8 %)
MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ	18 953 (6 %)
ÚSTECKÝ KRAJ	17 021 (5 %)
JIHOČESKÝ KRAJ	16 301 (5 %)
PARDUBICKÝ KRAJ	15 201 (5 %)
KRÁLOVÉHRADECKÝ KRAJ	14 251 (4 %)
LIBERECKÝ KRAJ	13 834 (4 %)
KARLOVARSKÝ KRAJ	12 690 (4 %)
KRAJ VYSOČINA	12 530 (4 %)
OLOMOUCKÝ KRAJ	10 443 (3 %)
ZLÍNSKÝ KRAJ	9 996 (3 %)
(NEUVEĐENO)	1 126

³MV ČR k 1. 4. 2023

CO JE DOČASNÁ OCHRANA?

Dočasná ochrana je nástroj Evropské unie a je upraven směrnici Rady o dočasné ochraně 2001/55/ES. Jedná se o krizový mechanismus EU, který se aktivuje za výjimečných okolností v případě hromadného přílivu osob s cílem poskytnout jim kolektivní ochranu a zmírnit tlak na vnitrostátní azylové systémy zemí EU. Rada EU jej aktivovala zatím pouze jednou, a to právě v důsledku ruské invaze na Ukrajinu 24. února 2022, kdy došlo k velké migrační vlně osob prchajících před válkou. Jednou z hlavních cílových destinací válečných uprchlíků se stala Česká republika.

Osoby s udělenou dočasnou ochranou v ČR mají přístup k veřejnému zdravotnímu pojištění po dobu 150 dnů, přístup ke vzdělávání, volný přístup na trh práce a nárok na další asistenci, například při ubytování.

PRODLUŽOVÁNÍ DOČASNÉ OCHRANY

Všichni držitelé dočasné ochrany, kteří měli zájem nadále pobývat v ČR, se museli do 31. března 2023 elektronicky zaregistrovat. Tato registrace garantuje prodloužení dočasné ochrany do 30. září 2023. Elektronickou registrací byl přidělen termín k osobní návštěvě pracoviště Ministerstva vnitra, při níž dojde k vylepení tzv. vízového štítku.

Pokud se uprchlíci nezaregistrovali do 31. března, dočasná ochrana jim zanikla. V takovém případě zůstává možnost se opětovně registrovat, pakliže daná osoba nadále splňuje všechny náležitosti k udělení dočasné ochrany.

NOUZOVÝ STAV 4. BŘEZEN 2022

Rada EU v reakci na hromadný příliv vysídlených osob z Ukrajiny aktivovala směrnici o dočasné ochraně. Vláda ČR z důvodu zvládnutí migrační vlny vyhlásila nouzový stav.

LEX UKRAJINA I 21. BŘEZEN 2022

V návaznosti na aktivaci směrnice Rady EU přijal Parlament ČR zákon č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace.

LEX UKRAJINA II 27. ČERVEN 2022

Došlo k první novelizaci, kdy vešel v platnost zákon č. 175/2022 Sb., jenž rozšířil důvody pro nepřijatelnost žádosti o dočasnou ochranu.

LEX UKRAJINA III 30. ČERVEN 2022

Druhá novelizace řešila systém ubytování uprchlíků prostřednictvím krajských a státních ubytovacích kapacit. Zákon č. 198/2022 Sb. tak definitivně umožnil ukončení nouzového stavu.

LEX UKRAJINA IV 24. LEDEN 2023

Vstoupila v platnost další novelizace v podobě zákona č. 20/2023 Sb. Jejím účelem bylo řešení otázky prodloužení dočasné ochrany o rok do 31. března 2024.

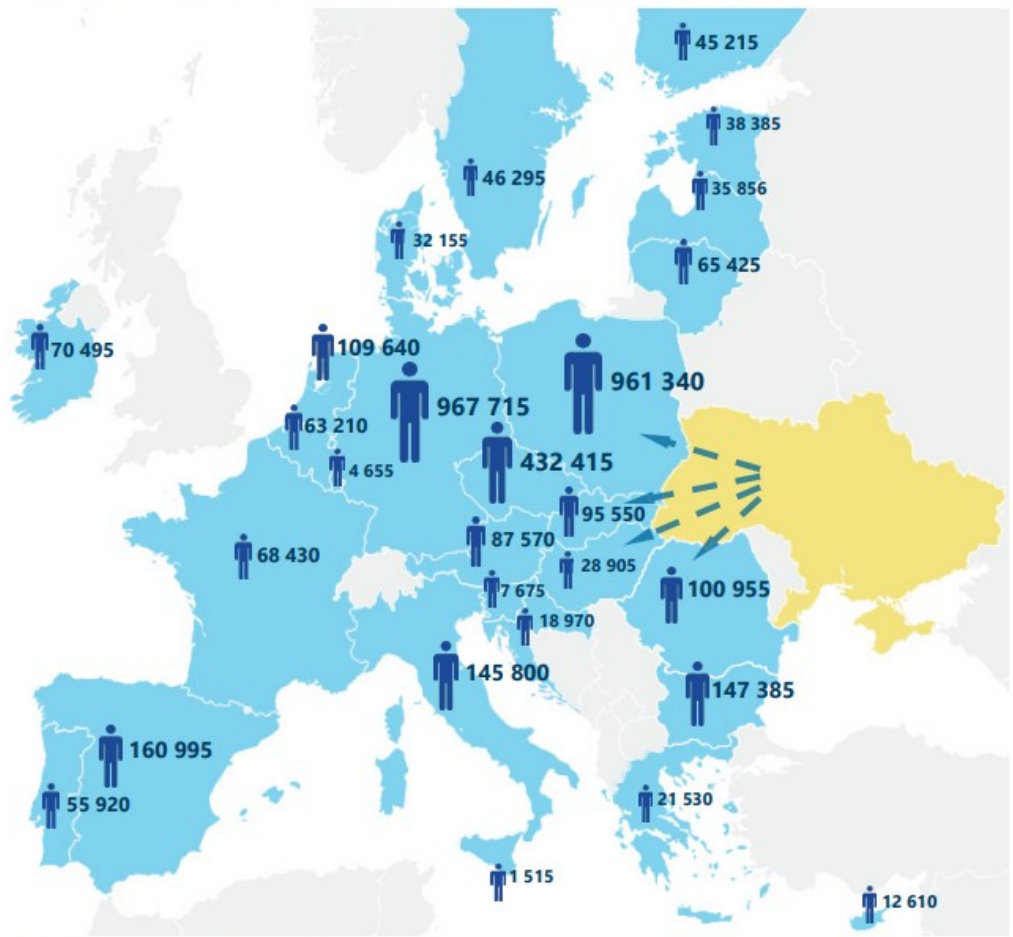
LEX UKRAJINA V 1. DUBEN 2023

Zatím poslední novelizace řeší nastavení sociálních dávek a nouzového ubytování. Dosavadní krajská asistenční střediska KACPU přechází pod správu Ministerstva vnitra. Změna v systému sociálních dávek vejde v účinnost 1. července.

ČLÁNEK 1 SMĚRNICE RADY 2001/55/ES

„Účelem této směrnice je stanovit minimální normy pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob ze třetích zemí, které se nemohou vrátit do země původu, a příspěk k rovnováze mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími.“

Počet aktivních držitelů dočasné ochrany v EU na konci roku 2022*

Zdroj: Eurostat, data k 31. 12. 2022

Východní migrační trasa

Počet aktivních držitelů dočasné ochrany v zemích Evropské unie na konci prosince 2023

Zdroj: Eurostat, prosinec 2023

Čtvrtletní zpráva o migraci - IV 2023 (1).pdf

- LEGÁLNÍ MIGRACE K 31. prosinci 2023 bylo na území ČR registrováno celkem

1 065 740 osob cizí státní příslušnosti,

z toho 341 111 na základě oprávnění k přechodnému pobytu,

349 995 na základě oprávnění k trvalému pobytu a

375 021 na základě registrace dočasné ochrany.

Za výrazným nárůstem počtu cizinců na území ČR stojí zejména vydávání dočasné ochrany státním příslušníkům Ukrajiny, kteří prchají před válkou ve své zemi.

Mezi cizinci pobývajícími legálně na území ČR převažují občané třetích zemí (836 044 osob, tj. 78 %) nad občany členských států EU, EHP a Švýcarska (229 696 osob, tj. 22 %)

Ukrajinské děti na českých školách

■ Školy podle nových informací vykázaly k 31. březnu 2023 celkem 51 281 dětí a žáků - uprchlíků z Ukrajiny.

■ Při srovnání s jejich počty k 30. září 2022 tedy došlo k nárůstu o 996 dětí a žáků z Ukrajiny. Zaměstnanců z řad Ukrajinců s vízem dočasné ochrany je ve školách aktuálně 2090, z toho zhruba polovina vykonává práci učitelek a učitelů či ostatních pedagogických pracovníků.

Tabulka - Děti/žáci celkem a ukrajinské děti/žáci-azylanti/uprchlíci vzdělávající se v MŠ, ZŠ, SŠ a konzervatořích k 30. 9. 2022 a k 31. 3. 2023

	Počet dětí/žáků celkem (k 30. 9. 2022)	Počet ukrajinských dětí/žáků-azylantů/uprchlíků		Podíl ukrajinských dětí/žáků-azylantů/uprchlíků z dětí/žáků celkem	
		k 30. 9. 2022	k 31. 3. 2023	k 30. 9. 2022	k 31. 3. 2023
Mateřské školy	369 205	6 904	7 668	1,9 %	2,1 %
Přípravné třídy a stupně	6 731	358	473	5,3 %	7,0 %
Základní školy	1 007 778	39 478	39 680	3,9 %	3,9 %
Střední školy	463 200	3 457	3 368	0,7 %	0,7 %
Konzervatoře	3 837	88	92	2,3 %	2,4 %

Pozn.: V případě SŠ a konzervatoří je v tabulce uveden počet studií, neboť někteří žáci se vzdělávají ve více než jednom oboru studia.

Děti/žáci celkem a děti/žáci s ukrajinským státním občanstvím v jednotlivých typech škol k 30. 9.

	Počet dětí a žáků celkem	z toho		Podíl ukrajinských dětí a žáků z dětí/žáků celkem	Podíl ukrajinských azylantů ³⁾ z dětí/žáků celkem	Podíl ukrajinských azylantů ³⁾ z ukrajinských dětí/žáků
		počet ukrajinských dětí a žáků	z toho počet azylantů ³⁾			
MŠ	364 491	10 501	5 697	2,9 %	1,6 %	54,3 %
z toho neveřejné ¹⁾ MŠ	17 205	509	230	3,0 %	1,3 %	45,2 %
Přípravné třídy ZŠ a přípravné stupně ZŠ speciálních	7 342	453	355	6,2 %	4,8 %	78,4 %
ZŠ	1 000 346	47 858	37 074	4,8 %	3,7 %	77,5 %
v tom						
1. stupeň	572 583	26 779	20 850	4,7 %	3,6 %	77,9 %
2. stupeň	427 763	21 079	16 224	4,9 %	3,8 %	77,0 %
z toho neveřejné ¹⁾ ZŠ	35 191	774	553	2,2 %	1,6 %	71,4 %
SŠ - počty fyzických osob	484 744	9 643	4 869	2,0 %	1,0 %	50,5 %
SŠ - počty studií²⁾	484 758	9 643	4 869	2,0 %	1,0 %	50,5 %
maturní obory	381 351	6 122	2 745	1,6 %	0,7 %	44,8 %
v tom						
denní forma vzdělávání	368 627	5 954	2 696	1,6 %	0,7 %	45,3 %
ostatní formy vzdělávání	12 724	168	49	1,3 %	0,4 %	29,2 %
nematuritní obory	103 407	3 521	2 124	3,4 %	2,1 %	60,3 %
v tom						
denní forma vzdělávání	100 609	3 480	2 114	3,5 %	2,1 %	60,7 %
ostatní formy vzdělávání	2 798	41	10	1,5 %	0,4 %	24,4 %
z toho neveřejné ¹⁾ SŠ	86 835	2 026	737	2,3 %	0,8 %	36,4 %
Konzervatoře - počty fyzických osob	3 782	144	95	3,8 %	2,5 %	66,0 %
Konzervatoře - počty studií²⁾	3 812	146	96	3,8 %	2,5 %	65,8 %
z toho denní forma vzdělávání	3 610	145	95	4,0 %	2,6 %	65,5 %
z toho neveřejné ¹⁾ konzervatoře	799	41	20	5,1 %	2,5 %	48,8 %

Komentáře:

Zdroj: databáze MŠMT

¹⁾ Mezi neveřejné školy patří soukromé školy a školy zřizované církví.

²⁾ V případě SŠ a konzervatoří je v tabulce uveden počet studií, neboť někteří žáci se vzdělávají ve více než jednom oboru studia.

³⁾ Kategorie "azylanti" v této tabulce zahrnuje azylanty, žadatele o azyl a osoby s dočasnou i doplňkovou ochranou v ČR.

Ukrajinské děti na českých školách

Celkově bylo k 30. září 2023 v českých mateřských, základních a středních školách **48 090 dětí** a žáků ukrajinských uprchlíků,

což je o 2 195 méně než před rokem, a tvoří aktuálně podíl 2,6 procenta.

<https://www.msmt.cz/ministerstvo/novinar/aktualni-pocty-ukrajinskych-uprchliku-na-ceskych->

Počet v Česku pracujících cizinců

- Ke konci roku 2022 dosáhl počet cizinců zaměstnaných v České republice hodnoty 903 983 osob. **Cizinci se tak na celkové zaměstnanosti v národním hospodářství podíleli více než 17%.** Nejvíce jich působilo ve zpracovatelském průmyslu.
- Podle ČSÚ ke konci roku 2022 lehce převažovali co do počtu zaměstnaných cizinců ti z třetích zemí nad občany z EU, a sice z tzv. ostatních zemí bylo celkem zaměstnáno 461 335 cizinců a ze zemí EU bylo zaměstnáno 443 648 cizinců. Nejvíce cizinců bylo zaměstnáno z Ukrajiny a sice 300889, následovali je Slováci v počtu 236430, pak Poláci 52072, Rumuni 49269, Bulhaři 39438, Vietnamci 38029 a Maďaři 25438 a Rusové 24923; ostatní cizinci pak byli s odstupem řádu.

Cizinci / Ukrajinci / Dočasná ochrana - shrnutí

- V Česku žilo dle statistik Ministerstva vnitra k 30. červnu 2023 **1 036 798 cizinců**, což tvoří zhruba 9,5 % celkové populace ČR. Pro lepší představu, to je zhruba počet obyvatel Moravskoslezského kraje.
- Dočasnou ochranu nyní dokládá takzvaný vízový štítek v dokladech uprchlíků s dobou platnosti do 31. března 2024. Česká republika udělila dočasnou ochranu zhruba půl milionu uprchlíků z Ukrajiny, zhruba třetina se jich vrátila zpět. K loňskému 18. červnu dostalo vízum k ochraně **344.800 lidí z Ukrajiny, většinou ženy a děti**. Podle dřívějších informací tvoří zhruba třetinu uprchlíků děti a mladí do 18 let, z dospělých jsou více než dvě třetiny ženy. Přesný počet ukrajinských běženců pobývajících aktuálně v ČR není známý. Česká republika přijala ze všech zemí střední a východní Evropy v přepočtu na obyvatele nejvíce uprchlíků z válkou zasažené Ukrajiny. V absolutních číslech je ČR třetí za Polskem a Německem.
- **V současnosti je v Česku zaměstnáno 903 983 cizinců, tvoří tak více než 17% našich pracujících obyvatel.** Z tohoto počtu je zaměstnáno z Ukrajiny 300.889 osob, jedná se o oficiální statistické údaje z ČSÚ k závěru roku 2022. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy uskutečňuje pravidelné šetření o počtu žáků - uprchlíků z Ukrajiny, aktuálně k 31. březnu 2023 je evidováno na školách všech typů celkem 51 281 dětí a žáků - uprchlíků z Ukrajiny.

Fakta o cizincích v ČR

Otestujte se!

- Předsudky se šíří tam, kde nejsou fakta. Otestujte si své představy o cizincích.
- Předsudky se šíří tam, kde nejsou fakta. - Atlas předsudků (atlaspredsudku.cz)
- Nejpočetnější komunitu cizinců na území Česka již delší dobu tvoří Ukrajinci. **Před vypuknutím ruské vojenské agrese na Ukrajině jich tu žilo 199 210.** V důsledku ruské vojenské agrese nyní žije v Česku **přes 550 000 Ukrajinců.** Následuje Slovensko (118 130) a s větším odstupem pak Vietnam (67 047) a Rusko (42 505), dále pak Rumunsko (20 203), Polsko (17 802), Bulharsko (17 769) a Německo (13 183). Cizinecká populace v Česku je ale rozmanitá s příchozími téměř ze všech koutů světa. Narazit tak můžete i na někoho z Jamajky (19), Mosambiku (12) nebo třeba Svaté Lucie (4). **Nejvíce cizinců si za svůj domov vybralo Prahu, v hlavním městě jich žije přes 30 %.** Z ostatních krajů je nejpopulárnější Středočeský (bez Prahy) a následuje Jihomoravský kraj. **Naopak nejméně cizinců žije v Olomouckém a ve Zlínském kraji.** Aktualizované statistiky k počtu cizinců pravidelně vydává Český statistický úřad nebo Ministerstvo vnitra.

Rozšiřující učivo

- Čtvrtletní zprávy o situaci v oblasti migrace - Aktuální informace o migraci (mvcr.cz)
 - Co je to dočasná ochrana?
 - Kdo může dočasné ochrany požívat?
 - Jaká práva mají osoby požívající dočasné ochrany?
 - Jak dlouho lze dočasné ochrany požívat?
 - Jak EU uprchlíkům pomáhá?

- Dítě - cizinec v české škole | Šance Dětem (sancedetem.cz)

- Fakta - Atlas předsudků (atlaspredsudku.cz)

Národnostní menšiny zastoupené v Radě vlády pro národnostní menšiny

- [Běloruská menšina](#)
- [Bulharská menšina](#)
- [Chorvatská menšina](#)
- [Maďarská menšina](#)
- [Německá menšina](#)
- [Polská menšina](#)
- [Romská menšina](#)
- [Rusínská menšina](#)
- [Ruská menšina](#)
- [Řecká menšina](#)
- [Slovenská menšina](#)
- [Srbská menšina](#)
- [Ukrajinská menšina](#)
- [Vietnamská menšina](#)

Lyceum Řekyň

<https://www.ceskatelevize.cz/porady/11690334848-sousedu/419236100111012/>

„Etnický zázrak“

- [Běloruská menšina](#)
- [Bulharská menšina](#)
- [Chorvatská menšina](#)
- [Maďarská menšina](#)
- [Německá menšina](#)
- [Polská menšina](#)
- [Romská menšina](#)
- [Rusínská menšina](#)
- [Ruská menšina](#)
- [Řecká menšina](#)
- [Slovenská menšina](#)
- [Srbská menšina](#)
- [Ukrajinská menšina](#)
- [Vietnamská menšina](#)

Druhá generace 2014

<https://www.ceskatelevize.cz/porady/1131721572-babylon/414236100152001/>

11. leden 2014 - Babylon | Česká televize (ceskatel
evize.cz)

Národnostní menšiny zastoupené v Radě vlády pro národnostní menšiny

Otázky a úkoly:

- *Jmenujte další národnostní menšiny, které můžeme v České republice potkávat. Setkali jste se s příslušníky těchto menšin?*
- *Je podle vás v ČR národnostní menšina, která nemá zastoupení v Radě vlády pro národnostní menšiny a přitom je významně početně zastoupená mezi našimi spoluobčany?*
- *Dohledejte si aktuální informace k národnostním menšinám v ČR a jejich spolkovému životu v roce 2021. Můžete vyjít z výše citované Zprávy o situaci národnostních menšin v České republice za rok 2021 (Vláda ČR, 2020).*
- Dokumenty Rady | Vláda ČR (gov.cz)
1

